

Občanský zákoník uznává právo užívání (§ 504) a služebnost bytu (§ 521) jako dvě různé osobní služebnosti a vymezuje služebnost bytu jako právo užívati obytné části domu k vlastní potřebě. Právo užívání neobytné části domu nespadá tudíž pod pojem služebnosti bytu, nýbrž pod pojem práva užívacího. Právo užívání neobytné části domu nezahrnuje v sobě právo přeměnit neobytnou část domu na obytnou a jí jako takové užívati. Znamenalo by to rozšiřování služebnosti, které občanský zákoník v § 484 nedovoluje. V souzeném případě jde o sýpku, tudíž podle obvyklého smyslu slova o prostoru sloužící k ukládání hospodářských plodin, určenou k bydlení, neboť, jak patrně z výpovědí žalobců slyšených k důkazů, nebylo tam kamen v době, kdy žalobcům byl zřízen výměnek. Žalobci ani netvrdili, že v téže době na sýpce bydleli, a nižší soudy zjistily, že se žalobci při sepisování notářského spisu o výměnku nezminili o tom, že mají v úmyslu na sýpce bydlet, naopak že výslovně prohlásili, že nemají úmysl bydlet v předávané usedlosti, nýbrž že si něco postaví. Že se žalobci po sepsání notářského spisu na sýpce ubytovali, jest lhostejno, ano není zjištěno, že jim žalování toto užívání sýpky výslovně nebo mlčky (§ 863 obč. zák.) zřídili jako právo. Poněvadž ani notářský spis nepřipouští výklad, že žalobcům bylo právo bydlení na sýpce propůjčeno, domáhají se žalobci marně na základě notářského spisu ze dne 31. května 1928 určení, že jsou oprávněni do své smrti užívati sýpky jako bezplatného bytu a že žalování jsou povinni to trpěti.

Čís. 10690.

Sudiště podle § 104 j. n.

Stačí, byl-li k žalobě připojen opis dohody o příslušnosti s tím, že prvopis bude předložen u líčení. Byl-li napotom připuštěn důkaz touto listinou a žalobce přednesl, že ji nemůže předložit, poněvadž jest ve spisech u jiného soudu, a navrhl, by tyto spisy byly vyžádány, jest postupovati podle § 301 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1931, R II 62/31).

Žalobu o zaplacení kupní ceny 18.000 Kč proti žalovanému, bydlícímu v obvodu okresního soudu v Prešově na Slovensku, zadal žalobce na okresním soudě v Přerově, opíraje se co do místní a věcné příslušnosti o § 104 j. n. Procesní soud první stolice, zamítнув námitku věcné a místní nepřislušnosti, uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a odkázal, vyhradiv pravomoc, věc krajskému soudu v Prešově jako soudu příslušnému k projednání této rozepře. D ů v o d y : V žalobě žalobkyně tvrdí, že se pro případ sporu podrobily obě strany výlučně místní a věcné příslušnosti okresního soudu v Přerově, a nabídla o tom důkaz objednacím listem ze dne 30. července 1928, jehož opis k žalobě připojila. Důkaz tento byl při roku dne 11. dubna 1929 připuštěn. Žalovaný uplatnil však hned při roku dne 11. dubna 1929 námitku místní a věcné nepřislušnosti okresního soudu v Pře-

rově tvrdě, že při objednávce nebylo o tom řeči, což značí, že žalovaný popřel jakoukoli úmluvu o prorogaci okresního soudu v Přerově. I o této námitce prvý soud připustil důkaz objednacím listem. K příštímu roku dne 26. září 1929 se žalovaný nedostavil, ač jeho právní zástupce byl obeslán, a nebyl nikým zastoupen. Podala proto žalobkyně návrh, by bylo proti žalovanému postupováno podle §§ 399 a 442 c. ř. s. Při dalším roku dne 2. ledna 1930 byl připuštěn důkaz objednacím listem, o dalších tvrzených skutečnostech. Teprve při roku dne 30. ledna 1930 bylo protokolováno, že zástupce žalobkyně nemůže předložit prvopis objednacího listu, protože jest u knihovního soudu v Prešově za účelem intabulace. Žalobkyně navrhla, by u okresního soudu v Prešově byla vyžádána žádost o prenotaci s objednacím listem. O tomto návrhu soud nerozhodl, ač důkaz tímto objednacím listem o dalších tvrzených skutečnostech připustil. Podle názoru odvolacího soudu prvý soud nemusil o něm rozhodnouti, ježto jest žalobcovou povinností, by výslovnou úmluvu o soudní příslušnosti prokázal soudu prvopisem listiny, který si sám musí opatřiti a soudu předložiti. Stačí ovšem, byl-li k žalobě připojen opis dohody o příslušnosti s tím, že prvopis bude předložen až při líčení. Jest však nutno, by žalobce dodatečně při jednání předložil listinný doklad v prvopisu. Skutková okolnost, zda žalovaný objednacím list podepsal, nebyla žádnou ze stran ani v žalobě ani v rozepři před prvním soudem výslovně tvrzena nebo popírána. V odvolání žalovaný připouští, že text objednacího listu psal svědek G., tento text že žalovaný podepsal, že však sporná »částka« je na druhé straně listku tištěna malými literami. Při ústním jednání dne 30. ledna 1930 nastala změna v osobě soudce věc projednávajícího, jednáno s použitím žaloby a dosavadních protokolů a prohlášena táž průvodní usnesení jako při dřívějších jednáních. Objednacím list nebyl však žalobkyní předložen v prvopisu až do skončení rozepře v první stolici. Při ústním jednání odvolacím zástupce strany žalující, byv vyzván, aby předložil prvopis objednacího listu, udal, že ho nemá, a odvolal se na opis ve spisech založený. Zástupce žalovaného předložil listinu, o níž tvrdil, že je prvopisem objednávky zástupcem G-em žalovanému odevzdané, která jest opatřena dvojím podpisem G-ovým, a to i na místě, kde se podpisuje zástupce, i na místě, kde se podpisuje objednatel, není však opatřena podpisem žalovaného. Proto navrhl, by byla žaloba odmítnuta pro nepřislušnost, ježto úmluva o příslušnosti okresního soudu v Přerově nebyla prokázána podle § 104 j. n. Odvolací soud pokládá tuto námitku za oprávněnou. Pokud prvý soud v důvodech napadeného rozsudku podle objednacího listku a z výpovědi svědka G-a zjišťuje, že se žalovaný podrobil příslušnosti okresního soudu v Přerově, jest zjištění ohledně objednacího listu nesprávné a v rozporu se spisy, poněvadž prvopis objednacího listu nebyl prvému soudu vůbec předložen a výpověď svědka G-a, která má dotvrditi úmluvu ve smyslu § 104 j. n., o sobě podle výslovného doslovu tohoto zákonného ustanovení k tomu nestačí. Prohlášení odvolatelovo, že text G-em na objednacím listku psaný, podepsal, jest bezpředmětné a bezvýznamné, ježto soud z vlastního názoru neví, co

žalovaný podepsal. An první soud vůbec toho nedbal, by objednáci list byl předložen v prvopisu, odvolací soud nemůže přezkoumati správnost tvrzení o výslovné úmluvě ve smyslu § 104 j. n., poněvadž důkaz o ní může býti podán jen listinou v prvopisu. Ježto tedy úmluva o příslušnosti okresního soudu v Přerově nebyla soudu prokázána způsobem, stanoveným v § 104 j. n., byl podle § 475 čís. 2 c. ř. s. napadený rozsudek zrušen a věc odkázána k projednání krajskému soudu v Prešově jakožto soudu místně i věcně v této věci příslušnému.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Rekursu nelze upříti oprávnění. Správně uvedl odvolací soud, že stačí, byl-li k žalobě připojen opis dohody o příslušnosti (§ 104 j. n.) s tím, že prvopis bude předložen u líčení (srovnej rozh. čís. 3168 sb. n. s.). Když však potom byl připuštěn důkaz touto listinou a stěžovatelka přednesla, že ji nemůže předložit, poněvadž je ve spisech okresního soudu v Prešově, a navrhla, by byly tyto spisy vyžádány, mělo býti postupováno podle předpisu § 301 c. ř. s., což se nijak nepřičí ustanovení § 104 j. n., neboť jinak by musel žalobce, jenž si sám listinu opatřiti nemůže, žalovati u obecného soudu, kde by žalovaný mohl vznést námitku nepřislušnosti soudu vzhledem na úmluvu o příslušnosti. Mělo proto býti zjištěno podle § 301 c. ř. s., zda se věc má tak, jak stěžovatelka tvrdila, zda žalobkyně může vydání nebo předložení listiny vymoci přímým zakročením, a v záporném případě mělo býti vyhověno jejímu návrhu, by bylo opatřeno předložení listiny. Ano se tak nestalo, zůstalo řízení kusým a rekursu bylo proto vyhověti a uznati, jak se stalo.

Čís. 10691.

Odpůrčí nárok.

Otázka, zda byl věřitel zkrácen právním jednáním, jemuž odporuje, jest otázkou právní. Zkrácení odporujícího věřitele jest předpokladem odpůrčího nároku v tom smyslu, že odporování jest způsobilé přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele anebo je aspoň ulehčiti neb uspíšiti. Stačí, zvýší-li bezúčinnost kupu možnost sáhnouti za účelem vedení exekuce na takové majetkové části, jež odporovatelným jednáním již vyšly z dlužníkovy majetku a přivodí-li pro odporujícího věřitele příznivější situaci, než byla před odporováním.

Lhostejno, zda zmenšení vyhlídky věřitelů na uspokojení bylo tu již předem, když došlo k odporovatelnému jednání, či zda nastalo teprve pozdějším jednáním dlužníka. Otázku, zda jest tu zkrácení věřitelů, není posuzovati podle doby, kdy došlo k odporovatelnému jednání, nýbrž podle doby, kdy bylo odporováno.

Zkrácení nastává i tehdy, byl-li odporovatelným jednáním znemožněn neb stížen zásah na dlužníkovu jmění. Nevyhledává se, by věřitel vyčerpal